Datum raad	17 december 2026	Zaaknummer	3156895
Datum college	20 oktober 2026		
		Portefeuille	Ruimtelijke ordening, mobiliteit, openbaar gebied, duurzaamheid J.T. van Burgsteden
Onderwerp	Vaststelling Bomenbeleid 2020-2030 (Herijking 2026)		

Samenvatting
Met dit voorstel stelt de raad het geactualiseerde Bomenbeleid vast. Hiermee beschikt de gemeente over een actueel beleidskader voor het behoud, de bescherming, het beheer en de ontwikkeling van bomen, dat aansluit bij de actuele wet- en regelgeving, maatschappelijke opgaven en gemeentelijke ambities.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad
Begrotingsprogramma 2, Openbare ruimte

Behandeling in commissie
3 december 2026

Besluit gemeenteraad:
1. In te stemmen met intrekking van het oude beleidsdocument "Bomenbeleid 2020-2030"
2. Het beleidsdocument "Bomenbeleid 2020-2030 (Herijking 2026) vast te stellen
3. In te stemmen met het beëindigen van de regeling voor controle en onderhoud van particuliere monumentale houtopstanden, waarbij de bestaande overeenkomsten voor de 19 particuliere monumentale bomen eenmalig worden afgewikkeld.

Waarom naar de raad
Het vaststellen van het beleidsdocument is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Eerder genomen besluiten
Bij de vaststelling van het Bomenbeleid 2020-2030 in de raadsvergadering van 8 april 2020, is vastgesteld dat het beleid halverwege herijkt zou worden.

Aanleiding
Bij de vaststelling van het vorige Bomenbeleid is afgesproken dat het beleid binnen de looptijd van 10 jaar na vijf jaar wordt geëvalueerd en indien nodig wordt herzien. Door ontwikkelingen in wet-

en regelgeving, maatschappelijke opgaven en nieuwe inzichten op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit en de leefomgeving is herziening noodzakelijk.

Belangrijkste inhoudelijke wijzigingen
Het geactualiseerde bomenbeleid is geen volledig nieuw beleidsdocument, maar een herijking van het bestaande beleid. De belangrijkste inhoudelijke wijzigingen zijn:

- actualisatie van het beleid naar aanleiding van nieuwe wet- en regelgeving, waaronder de Omgevingswet en de Europese Natuurherstelverordening (NHV);
- versterking van de beleidsuitgangspunten voor klimaatadaptatie, biodiversiteit, gezondheid en een toekomstbestendig bomenbestand;
- actualisatie van de visie en uitgangspunten voor bescherming, inrichting, beheer en onderhoud van bomen, met meer aandacht voor ecosysteemdiensten, klimaatbestendigheid en duurzame boomgroeiplaatsen;
- uitbreiding van de boombescherming door de introductie van toekomstbomen;
- bij hoofd- en nevenstructuren is de compensatieregel van 1,5 boom per gekapte boom behouden en de mogelijkheid tot maatwerk toegevoegd. De nadruk ligt hierbij op herstel van groene waarde en kwaliteit;
- introductie van een beoordelingssystematiek voor disproportionele overlast, gebaseerd op een beoordelingsrubric en een multicriteria analyse (MCA);
- actualisatie van de uitgangspunten voor participatie en communicatie, passend bij de Participatienota van de gemeente;
- actualisatie van hoofdstuk 9 uitvoering en financiën, waarbij de voortgang van de acties uit het bomenbeleid is geëvalueerd en waar nodig is aangepast aan nieuwe ontwikkelingen. De meeste acties zijn afgerond of een continu proces.

Een volledig overzicht van alle tekstuele en inhoudelijke wijzigingen is opgenomen in het bijgevoegde revisiebestand.

Argumenten
2.1 Het herijkte Bomenbeleid sluit beter aan bij actuele ontwikkelingen en geeft richting aan toekomstige opgaven
Sinds de vaststelling van het vorige Bomenbeleid zijn er nieuwe inzichten ontstaan op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. Daarnaast zijn wet- en regelgeving en maatschappelijke verwachtingen rondom groen en bomen in ontwikkeling. Het bestaande beleid biedt hierdoor niet meer in alle gevallen voldoende houvast voor de huidige en toekomstige opgaven. Met het geactualiseerde Bomenbeleid worden de ambities en uitgangspunten voor bomen in Meierijstad aangescherpt en wordt een duidelijk kader geboden voor bescherming, beheer en ontwikkeling van het bomenbestand. Hiermee kan de gemeente beter inspelen op toekomstige ontwikkelingen en blijven investeren in een gezonde, toekomstbestendige bomenstructuur.

2.2 Het herijkte Bomenbeleid bevat een beoordelingssystematiek voor de beoordeling van disproportionele overlast

Om in uitzonderlijke situaties van disproportionele overlast van bomen tot een zorgvuldige afweging te komen, is in het herijkte Bomenbeleid een aanpak voor de beoordeling van disproportionele overlast uitgewerkt. De beoordeling vindt plaats aan de hand van een gestructureerd beoordelingskader waarin zowel objectieve gegevens als kwalitatieve aspecten worden meegenomen. De criteria zijn verdeeld over verschillende thema's en worden beoordeeld met een vijfpunt-schaal. Vervolgens worden de verschillende aspecten integraal afgewogen via een multicriteria analyse (MCA), waarbij de weging aansluit bij de beleidsdoelen uit het Bomenbeleid.

3.1 De omvang en kosten van een structurele regeling voor particuliere monumentale houtopstanden zijn niet haalbaar
In het oorspronkelijke Bomenbeleid is opgenomen om te onderzoeken of particuliere eigenaren van monumentale houtopstanden ondersteund kunnen worden bij inspectie en onderhoud. Op de Groene Kaart staan circa 1.350 individueel beschermde particuliere monumentale bomen. De kosten voor de 19 bomen waarvoor vanuit de voormalige gemeente Veghel nog overeenkomsten van kracht zijn, bedragen gemiddeld ongeveer € 175 per boom per jaar, exclusief BTW en interne uren. Omdat het aantal overeenkomsten beperkt was tot 19, zijn deze kosten tot nu toe uit het exploitatiebudget groen bekostigd. Een structurele regeling voor een veel grotere groep bomen (1.350 stuks) vraagt echter om een aanzienlijke jaarlijkse inzet van middelen (€ 236.250) en capaciteit, die niet in verhouding staat tot het maatschappelijke belang. Daarom wordt voorgesteld de regeling te beëindigen en geen nieuwe onderhouds- of subsidieregeling in te stellen.

3.2 De bestaande overeenkomsten worden zorgvuldig en eenmalig afgewikkeld
Met het beëindigen van de regeling wordt geen nieuwe onderhouds- of subsidieregeling voor particuliere monumentale houtopstanden ingesteld. Voor de 19 particuliere monumentale bomen waarvoor vanuit de voormalige gemeente Veghel nog overeenkomsten van kracht zijn, worden de nog lopende controle- en onderhoudswerkzaamheden eenmalig uitgevoerd. Na deze eenmalige controle- en onderhoudsbeurt worden de bestaande overeenkomsten beëindigd. Hiermee worden de bestaande afspraken zorgvuldig afgerond en wordt toegewerkt naar een eenduidige situatie waarin alle particuliere monumentale bomen volgens dezelfde uitgangspunten worden behandeld.

3.3 De bescherming van particuliere monumentale bomen blijft gewaarborgd via bestaande regelgeving
Hoewel de onderhoudsregeling wordt beëindigd, blijft het belang van particuliere monumentale houtopstanden onderschreven. De bescherming van deze bomen blijft geborgd via de Groene Kaart en de Bomenverordening.

Kanttekeningen
2.1 Niet alle ambities kunnen direct worden gerealiseerd
Het Bomenbeleid geeft richting aan de gewenste ontwikkeling van het bomenbestand en de groenstructuren. De realisatie hiervan, zoals het opstellen en realiseren van een Groenstructuur Kaat, vindt stapsgewijs plaats en is afhankelijk van kansen die zich voordoen, beschikbare ruimte, budgetten en de mogelijkheden binnen projecten en beheerwerkzaamheden.

2.2 Actualisatie van de Groene Kaart en doorontwikkeling naar een groenstructurenkaart vraagt tijd
De doorontwikkeling van de Groene Kaart naar een groenstructurenkaart is een belangrijke stap om de samenhang van groenstructuren beter inzichtelijk te maken en te beschermen. Dit vraagt echter om inventarisatie, analyse en afstemming en kan niet direct na vaststelling volledig zijn afgerond.

2.3 Nieuwe ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de uitvoering
Ontwikkelingen in wet- en regelgeving, zoals de Europese Natuurherstelverordening (NHV), natuurinclusief beleid en klimaatopgaven kunnen in de toekomst aanleiding geven om onderdelen van het bomenbeleid of de uitvoering daarvan te herzien.

3.1 Het beëindigen van de regeling kan bij eigenaren leiden tot vragen of weerstand
Met name eigenaren die gebruikmaakten van de regeling kunnen weerstand hebben bij het beëindigen ervan. Zij zijn eerder geïnformeerd over de evaluatie van de regeling en dat structurele voortzetting, gezien de omvang, waarschijnlijk niet haalbaar is. De eigenaren van de 19 particuliere monumentale bomen met een lopende overeenkomst worden per brief geïnformeerd over het besluit en de gevolgen voor hun overeenkomst.
Door de bestaande afspraken eenmalig uit te voeren en de regeling daarna te beëindigen, wordt de overgang zorgvuldig vormgegeven en ontstaat een eenduidige werkwijze voor alle particuliere monumentale bomen.

Relatie met Toekomstvisie Meierijstad 2040
Vul in de onderstaande tabel per ambitie in op welke wijze het voorstel bijdraagt aan de ambities uit de Toekomstvisie Meierijstad 2040.

Ambities uit toekomstvisie	**Toelichting**
Betaalbaar wonen voor iedereen: verstedelijking en dorpse gemoedelijkheid gaan hand in hand	Het Bomenbeleid zorgt ervoor dat bij nieuwe woningbouw en herinrichtingen voldoende ruimte wordt gereserveerd voor bomen. Hierdoor blijven dorpen en wijken groen, aantrekkelijk en leefbaar.
Inclusieve samenleving, iedereen doet mee: de Meierijstadse samenleving voelt zich verbonden en kijkt naar elkaar om	Het beleid stimuleert participatie van inwoners bij boomaanplant, beheer en inrichting van de openbare ruimte. Door inwoners, wijk- en dorpsraden en maatschappelijke organisaties te betrekken ontstaat meer betrokkenheid bij de leefomgeving en meer draagvlak voor keuzes rondom bomen.
Zorgtransitie: de zorg is toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief	Een groene leefomgeving met voldoende bomen draagt bij aan fysieke en mentale gezondheid. Bomen bieden schaduw, verminderen hittestress, verbeteren de luchtkwaliteit en stimuleren bewegen en ontmoeten.

Circulaire economie: sterk en samen duurzaam ondernemen in Meierijstad	Door bomen langer gezond te houden worden grondstoffen behouden en wordt duurzaam beheer gestimuleerd.
Kennis en talenten aantrekken en behouden: een leven lang ontwikkelen	Door samen te werken met groene vakscholen en onderwijsinstellingen investeren we in kennisdeling en de opleiding van toekomstige vakmensen. Daarnaast draagt een aantrekkelijke groene leefomgeving bij aan een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat voor inwoners en werknemers.
Mobiliteitstransitie: beter bereikbaar via weg en water en een boost voor de fiets en het OV	Bomen maken fiets- en wandelroutes aantrekkelijker en comfortabeler door schaduw en een prettige verblijfskwaliteit. Bij de inrichting van wegen wordt gezocht naar een goede balans tussen verkeersveiligheid, bereikbaarheid en behoud van bomen.
Energiesysteem van de toekomst: een hoogwaardige en robuuste energievoorziening	Bomen leveren een bijdrage aan energiebesparing doordat zij gebouwen verkoelen in de zomer en daarmee de koelvraag verminderen. Bij de aanleg van energie-infrastructuur wordt zorgvuldig rekening gehouden met de groeiplaats en het behoud van waardevolle bomen.
Agrarische sector: ruimte voor een vitaal en agrarisch buitengebied	Het beleid ondersteunt het behoud van landschappelijke kwaliteiten en stimuleert waar mogelijk de aanleg van bomen die bijdragen aan een robuust landschap.
Gezonde en veilige leefomgeving: een sterk groen raamwerk voor ontmoeten en bevorderen van gezondheid	Bomen verbeteren de leefkwaliteit, bieden verkoeling, vangen fijnstof af, verminderen wateroverlast, versterken de ruimtelijke kwaliteit en creëren aantrekkelijke plekken voor recreatie en ontmoeting.
Klimaatbestendig en biodiversiteit: verbonden klimaatadaptief	Bomen dragen bij aan klimaatadaptatie door het verminderen van hittestress, vasthouden van water, opslag van CO_2 en verbetering van de biodiversiteit. Door te investeren in een toekomstbestendig bomenbestand wordt de ecologische samenhang versterkt.
Democratische transitie: bestuurlijk leiderschap in verbinding met de gemeenschap	Het bomenbeleid sluit aan bij de participatievisie van de gemeente. Bij belangrijke keuzes over bomen worden inwoners en belanghebbenden betrokken.

Communicatie & participatie

Bij de actualisatie van het bomenbeleid zijn de relevante interne vakdisciplines betrokken om te zorgen voor een integrale afweging van belangen, zoals beheer, gebiedsontwikkeling en planologie, wegen, verkeer, water en riolering, biodiversiteit en duurzaamheid.

Extern heeft het Platform Natuur en Landschap Meierijstad de gelegenheid gekregen om mee te denken over de actualisatie en aandachtspunten mee te geven. De ontvangen reacties zijn, waar passend, verwerkt in het geactualiseerde beleid.

Na vaststelling door de gemeenteraad wordt het Bomenbeleid gepubliceerd via de gebruikelijke gemeentelijke communicatiekanalen. De eigenaren van de 19 particuliere monumentale bomen waarvoor nog overeenkomsten van kracht zijn, worden per brief geïnformeerd over het besluit en de gevolgen daarvan voor de bestaande overeenkomsten. Bij de uitvoering van het beleid worden inwoners en andere belanghebbenden betrokken, afhankelijk van de aard en omvang van een project.

Financiële toelichting
De herijking van het bomenbeleid heeft geen financiële consequenties.

Planning
Na vaststelling van het Bomenbeleid 2020-2030 (Herijking 2026) actualiseren we de Bomenverordening waar nodig, zodat deze aansluit bij de nieuwe beleidsuitgangspunten. Daarnaast actualiseren we de Groene Kaart en ontwikkelen deze door tot een groenstructurenkaart, waarmee niet alleen waardevolle bomen, maar ook de samenhang van de gemeentelijke groenstructuren beter wordt vastgelegd en beschermd.

Rechtsbescherming
Niet van toepassing.

Monitoring en evaluatie
We volgen ontwikkelingen in wet- en regelgeving, maatschappelijke opgaven en nieuwe inzichten op het gebied van boombeheer en klimaatadaptatie. Ook volgen we de ontwikkelingen rondom de Europese Natuurherstelverordening (NHV). Wanneer nieuwe verplichtingen of landelijke richtlijnen hieruit voortvloeien, vertalen we deze, waar relevant, naar het gemeentelijke beleid en de uitvoeringspraktijk.

Bijlagen
1. Bomenbeleid 2020-2030 (Herijking 2026)
2. Revisiebestand bomenbeleid
3. Bijlagenboek Bomenbeleid gemeente Meierijstad

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. M.J.M. Meertens	ir. C.H.C. van Rooij

De raad van de gemeente Meierijstad,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 20 oktober 2026.

Besluit gemeenteraad:

1. In te stemmen met intrekking van het oude beleidsdocument "Bomenbeleid 2020-2030"
2. Het beleidsdocument "Bomenbeleid 2020-2030 (Herijking 2026) vast te stellen
3. In te stemmen met het beëindigen van de regeling voor controle en onderhoud van particuliere monumentale houtopstanden, waarbij de bestaande overeenkomsten voor de 19 particuliere monumentale bomen eenmalig worden afgewikkeld.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 17 december 2026.

De raad voornoemd,

De griffier,	de voorzitter,
drs. K.J.H.A. van Oort	ir. C.H.C. van Rooij